

Hangay György: A BOGARAK BOLYGÓJA

Napjainkban az írott és elektronikus médiában, szakemberek, de akár laikusok közötti beszélgetésekben is gyakran hangzik el a biodiverzitás kifejezés. Sokan sokféle összefüggésben használják, ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy nem mindenki érti ugyanazt rajta.

Aki utána akar járni, hogy mit is takar pontosan ez a szó, számos kézikönyvben, lexikonban találhat sarkos vagy kevésbé sarkos, tudományos igényű definíciókat, számszerűsítésére alkalmas indexeket, azokat ábrázoló grafikonokat stb.

Az érdeklődő laikus (aki nem képletekké konvertálva akarja a kifejezést értelmezni) azonban talán jobban teszi, ha valami olyan olvasmányt keres, amely segít „átérezni” a biológiai sokféleség lényegét. Ilyen lehet például egy fajgazdag, változatos élőlénycsoportot bemutató igényes, színvonalas ismeretterjesztő könyv.

Hogy milyen „csoportról” kell ennek a könyvnek szólnia? Természetesen a rovarokról (vágja rá egy szempillantás alatt a nem titkoltan elfogult rovarász). Ha még pontosabban akar fogalmazni, akkor a bogarokról (itt már az elfogultság nem játszik jelentős szerepet, hiszen jelen sorok írója maga nem bogarász).

A bogarak fajszáma, méretbeli, formai változatossága, végtelenül sokféle szaporodási és túlélési stratégiája, fajtársaikhoz vagy éppen más fajokhoz kötődő, gyakran elképesztően kifinomult kapcsolataik, a legkülönbözőbb ökoszisztémákban (sivatagtól az erdőkön át a folyóvizekig) betöltött, még annál is különbözőbb, gyakran kulcsfontosságú szerepük csupán töredékes megismerése is kiválóan alkalmas a biodiverzitás mibenlétének hatékony szemléltetésére.

A bogarak az állatvilág legfajgazdagabb rendjét alkotják, a több mint 400 ezer fajjal az eddig leírt összes fajnak bő egynegyedét teszik ki. Minden fajuk az élő és élettelen környezet gyakran kegyetlen kihívásaira választ adó egy-egy egyedi „konstrukció”. Alkalmazkodóképességük, eredeti „innová-

cióik” révén néhány extrém helytől eltekintve az egész bolygót benépesítik, számos földi ökoszisztéma működésének meghatározó szereplői. Nem alapvetően tehát azt mondani, hogy *a Föld az ő bolygójuk*.

Anyagvilkos bogár? Elevenszülő cincér? Gyógyítja-e a cserebogár a maláriát? Mi lenne velünk bogarak nélkül? Mihez kezdett de Sade márki a kőrisbogarakkal? Ezekre és sok más nem kevésbé izgalmas (egyesek szerint talán abszurd) kérdésre is választ kaphatunk *Hangay*

egyedülállóan gazdag bogárvilág) megismeréséhez tulajdonképpen végtelen (és nem is feltétlenül egyenes) út vezet. Ennek persze van jó oldala is. A jövő bogarásznemzedékeinek még hosszú időn keresztül rendelkezésére állnak majd megválaszolandó izgalmas kérdések, megfejtendő rejtvények.

Dr. Merkl Ottó főmuzeológus, a Természettudományi Múzeum bogárgyűjteményének vezetője (a könyv lektora és ajánlásának írója) szerint *A bogarak bolygója* című tudományos-fantasztikus írást sejtet, és hát valójában az is. Tudományos, mert megalapozott tényeket, kipróbált ismereteket mutat be, a bogarakhoz köthető számos hiedelmet és legendát a maga helyén kezeli. Fantasztikus pedig azért, mert a könyv címszereplői egyszerűen fantasztikusak. Véleményével magam is maradéktalanul egyetértek.

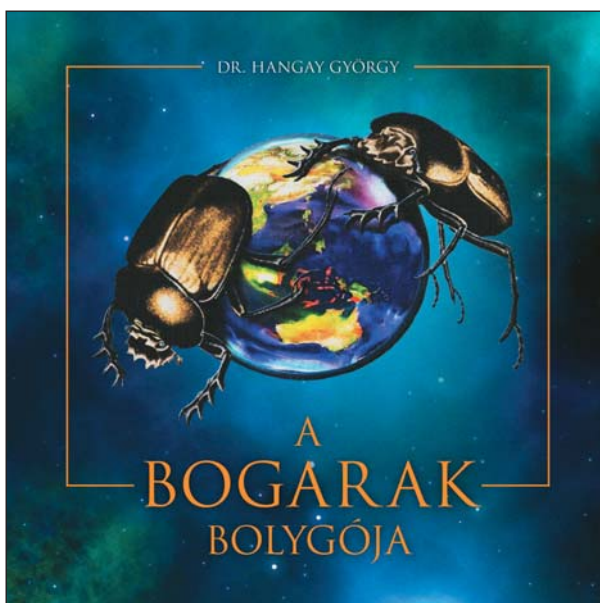
Ha tehát valaki azt szeretné, hogy a biológiai sokféleség érzete átjárja testét-lelkét, az vegye meg és olvassa el *A bogarak bolygóját*. A könyv egy olyan szerző munkája, akinek megadatott (már azon túl, hogy áldozatok is jócskán vállalt ezért), hogy élete során a biodiverzitást kedves bogarain keresztül „in situ” kös-tolgathassa a Börzsönytől Afrikán és Ázsián át Ausztráliáig. Mint ahogyan az is megadatott neki, hogy mindezt tartalmazza, természetesen, ugyanakkor élvezetesen, tényszerűen, olvasmányosan le tudja írni.

Az EX-BB Kiadó gondozásában megjelent 126 oldalas, keménytáblás, tetszetős könyv mintegy 200 képet (köztük színeseket is) tartalmaz. Az interneten, de több ismert, könyveket forgalmazó hálózat boltjaiban is kapható különböző árakon (2560–3200 Ft).

Jó szívvel ajánlom mindenkinek, aki élő környezetünk csodavilága iránt érdeklődést mutat. Laikusnak és képzett szakembernek egyaránt. Biztos vagyok benne, hogy még az utóbbiak szája is tátva marad egyszer-egyszer a könyvet olvasva. Mint ahogyan az velem is megessett néhányszor...

Dr. Csóka György

Bogárfényképek: Magyar Természettudományi Múzeum

György könyvéből, amelyből egyértelműen kilálglik, hogy az évszázadok során milyen hatalmas mennyiségű tudás halmozódott fel a bogarakkal kapcsolatban.

A szerző megemlékezik néhány egykoron élt kiemelkedő bogarászról is, akiknek nagyon sokat köszönhet a koleopterológia (bogárтан) tudománya. Hangay György ugyanakkor azt sem rejti véka alá, hogy a bogarakkal kapcsolatos tudásnál sokkal nagyobb a velük kapcsolatos „nemtudás”.

Több tízezer (ha nem százezer, esetleg millió) bogárfaj vár még a névadásra, pontosabban arra, hogy formálisan leírják. Még a szabályosan leírt fajok többségénél sem tudjuk, hogy mit eszik a lárvája, illetve, hogy mi eszi a lárváját.

Másként kifejezve, milyen szereposztásban vesz részt az élelmi hálózatok működésében. Szóval ezekről a hiátusokról is lehetne vaskos könyveket írni. De hát, mint tudjuk, világunk (így az